

การพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

นางสาวจันทร์เพ็ญ ทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-570-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF LIFE EXPERIENCES AREA FOR
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN URBAN AREA, BANGKOK METROPOLIS

Miss Chanphen Paiboon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-570-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวจันทร์เพ็ญ ทรัพย์

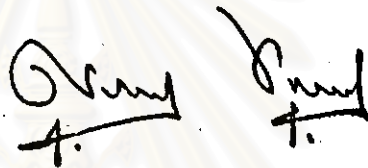
ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำนวยคำเห็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

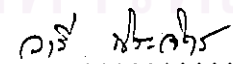

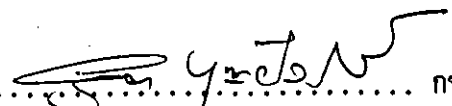
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิตร)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จันทร์เพ็ญ ไพบูลย์: การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร (THE CURRICULUM DEVELOPMENT
OF LIFE EXPERIENCES AREA FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN URBAN
AREA, BNAGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วาริ ธีระจิตร, 237 หน้า.
ISBN 974-635-570-8

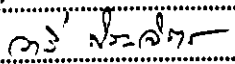
การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 2
ชีวิตในบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานคร
มีวิธีดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอนต่อเนื่องกันคือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การยกร่าง
หลักสูตร 3) การเลือกเนื้อหาและวิธีสอน 4) การทดลองใช้หลักสูตร 5) การประเมินผลหลักสูตร
6) การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นนั้น อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่สามารถนำ
ไปใช้สอนได้
2. ผลจากการทดลองใช้หลักสูตร ปรากฏว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และผลการประเมินตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีค่า
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ร้อยละ 60 ทุกคน
3. ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองใช้หลักสูตร เกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม
การเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ พบว่า มีความน่าสนใจอยู่ในระดับมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

** C640540 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD: CURRICULUM DEVELOPMENT / LIFE EXPERIENCES AREA / ELEMENTARY
EDUCATION / URBAN AREA

CHANPHEN PAIBOON : THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF LIFE EXPERIENCES
AREA FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN URBAN AREA, BANGKOK
METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VAREE THIRACHITRA.
237 pp. ISBN 974-635-570-8

The purpose of this study was to develop Life Experiences Area curriculum concerning Home Life, Unit 2, for Prathom Suksa six students which is in congruent with Bangkok Metropolis urban area conditions. The study was conducted in six steps sequentially : 1) Basic data study and analysis 2) Curriculum planning 3) Content and method selection 4) Curriculum try - out 5) Curriculum evaluation and 6) Curriculum revision

The results were as follow :

1. The curriculum document and curriculum guide for teaching and learning Life Experiences Area for Prathom Suksa six students in Bangkok Metropolis urban area obtained are at the appropriate level for teaching.
2. After using the designed curriculum, the post - test achievement scores and self - assessment scores of the experimental group were significantly higher than the pre - test scores at the higher than 60 percent.
3. The appraised results of the experimental students' opinions on contents, teaching and learning activities and materials were also at the high level of interest.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา..... ประถมศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี เนื่องจากความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ วารีย์ กิระจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาอันเป็น ประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแนะนำ แก่ทั้งข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลาอย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ เพราพรหม โภกมลาลัย อาจารย์ ดวงชัย ผลชีวิน อาจารย์ เอมอร สร้อยสุวรรณ อาจารย์ เฉลิมศรี เฉตระการ และอาจารย์ สันทัต ตันตเสถียร ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการ ปรับปรุงหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สถาพร ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยิวโรจน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณา ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครองและนักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ และการทดลองใช้ หลักสูตรเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณอาจารย์สมชัย เคนจตุรัส อาจารย์รัชฎาพร หุสฎกุล ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วน ได้รับมาจากทุน อุดหนุนการจัดของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง ในภาควิชาประถมศึกษา โดยเฉพาะคุณจันทนา เกษะสุด คุณองุ่น ละเต้บั่น คุณหทัยรัตน์ คงวัฒนะ และคุณอรัญญา กลิ่นแก่นจันทร์ ที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการติดต่องาน และพิมพ์วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ สนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา

และบุคคลที่ให้ความสนับสนุน ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาคือ คุณพ่อ คุณแม่ และบุคคล ในครอบครัวทุกท่าน จนทำให้ประสบความสำเร็จในวันนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
หลักสูตร.....	15
ความหมายของหลักสูตร.....	15
ประเภทของหลักสูตร.....	18
ส่วนประกอบของหลักสูตร.....	19
การพัฒนาหลักสูตร.....	22
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร.....	22
กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร.....	24
ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร.....	27
ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	27
การพัฒนาหลักสูตรลักษณะต่าง ๆ ของท้องถิ่น.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	29
	หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	33
	ครอบครัว.....	41
	ความหมายของคำว่า ครอบครัว.....	41
	โครงสร้างและประเภทของครอบครัว.....	43
	การทำหน้าที่ของครอบครัว.....	45
	ลักษณะของครอบครัวที่ดี.....	48
	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว.....	49
	ปัญหาครอบครัวที่ขาดความมั่นคง.....	50
	ชุมชนเมือง.....	53
	ลักษณะพื้นฐานของชุมชนเมือง.....	53
	ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวในเมือง.....	55
	การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมเมือง.....	57
	ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงต่อบุคคลและสังคม.....	57
	ลักษณะของกรุงเทพมหานคร.....	59
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	61
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความไม่มั่นคงของสถาบันครอบครัว.....	65
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
	ขั้นตอนการพัฒนาคู่มือ.....	69
	การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง.....	69
	การยกร่างหลักสูตร.....	72
	การยกร่างหลักสูตร.....	72
	การประเมินโครงร่างหลักสูตร.....	73
	การเลือกเนื้อหาและการสอน.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	การทดลองใช้หลักสูตร.....	74
	การประเมินหลักสูตร.....	76
	การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร.....	83
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนาหลักสูตร.....	85
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	86
	ผลการสร้างเอกสารหลักสูตร.....	100
	ผลการวิเคราะห์การประเมินผลการสร้างหลักสูตรฉบับร่าง.....	103
	ผลการแก้ไขปรับปรุงเอกสารหลักสูตร.....	108
	การทดลองใช้หลักสูตร.....	112
	การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร.....	117
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
	สรุปผลการวิจัย.....	121
	อภิปรายผลการวิจัย.....	124
	ข้อเสนอแนะ.....	132
	รายการอ้างอิง.....	134
	ภาคผนวก.....	142
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	143
	ภาคผนวก ข เอกสารหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	144
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	213
	ภาคผนวก ง ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	228
	ประวัติผู้เขียน.....	237

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จําแนกตามรายการ.....	70
2	แสดงจำนวนและคำร้อยละความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และครูที่สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	86
3	แสดงจำนวนและคำร้อยละความคิดเห็นของผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในเขต กรุงเทพมหานคร.....	91
4	แสดงจำนวนและคำร้อยละความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	96
5	แสดงประเด็นสำคัญของหลักสูตรฉบับร่าง.....	100
6	แสดงผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างของผู้เชี่ยวชาญ จําแนกตามรายการ	103
7	แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหาและอัตราเวลาเรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น.....	109
8	ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน.....	112
9	ความแตกต่างของการประเมินตนเองที่มีต่อการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง.....	113
10	แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จําแนกตามเนื้อหา.....	114
11	แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จําแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน.....	115
12	แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จําแนกตามการใช้สื่อและอุปกรณ์.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	229
14	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	230
15	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่า t (t -test dependent)	233

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย